

Ud over de egentlige læreruddannelsesinstitutioner har enkelte husholdningsskoler og højskoler gennemført videregående kurser i håndarbejde og andre hermed beslægtede fag, oftest i forbindelse med almindelig faglig undervisningsvirksomhed inden for sy- og håndarbejdsfagene (kurser i hjemmets syning). Den ældste af disse skoler er *Odense Fagskole*, der blev grundlagt i 1910. Skolens virksomhed er i dag overvejende koncentreret om 2-årige kurser i beklædningssyning. Der optages årligt omkring 20 elever på disse kurser.

Nordjyllands Tilskærerskole blev godkendt som skole i hjemmets syning i 1957. Der gennemføres ved skolen 2-årige kurser i beklædningssyning med en årlig optagelse på ca. 20 elever.

Skals Håndarbejdsskole blev oprettet i 1959 som skole i hjemmets syning. Skolens kurser har været benyttet som foruddannelse til en håndarbejds læreruddannelse.

På *Engelsholm Folkehøjskole* har der siden 1947 været tilbudt 3-måneders kurser i forskellige håndarbejdsfag. I 1978 har skolen godkendelse til 8-måneders kursus. Der optages årligt omkring 30 elever.

b. Uddannelserne i de øvrige nordiske lande.

I de øvrige nordiske lande er der en lang tradition for egentlige formaliserede læreruddannelser i håndarbejds- og husflidsfagene. Disse uddannelser har en varighed på 2 til 3 år og bygger på studentereksamen eller studentereksamens-niveau i visse fag. I Norge eksisterer der herudover mulighed for videreuddannelse til lektorniveau, en uddannelse på i alt 6 år.

En redegørelse for uddannelsen i de øvrige nordiske lande, der er udarbejdet på grundlag af oplysninger fra de enkelte lande, er optaget som bilag til bemærkningerne.

2. Lovforslagets forberedelse.

Som følge af det voksende deltagerantal i fritidsundervisningen i halvtresserne og tresserne og den deraf følgende stadige tilgang af nye undervisere (ofte uden en formaliseret pædagogisk uddannelse) har spørgsmålet om etablering af egentlige læreruddannelser med sigte mod fritidsundervisningen været overvejet flere gange igennem de senere år.

Det udvidede aftenskoleudvalg af 1962 stillede i sin betænkning om fritidsundervisning for voksne (nr. 396/1965) forslag om etablering af korterevarende pædagogisk-metodiske kurser for ledere, lærere og instruktører i fritidsundervisningen. Udvalgets forslag er gennemført i form af bl. a. de

AVG-kurser (alment voksenpædagogisk grundkursus), der i dag arrangeres over hele landet af amterne og oplysningsforbundene, bl. a. ved de voksenpædagogiske centre. For så vidt angår uddannelse af håndarbejds lærere indstillede aftenskoleudvalget, at »der blev nedsat et særligt udvalg med den opgave at tage de eksisterende muligheder for uddannelse af håndarbejds lærerinder op til en samlet vurdering samt at undersøge behovet for eventuelle yderligere uddannelsesformer og fremkomme med forslag til disses tilrettelæggelse«.

I 1967 nedsatte undervisningsministeriet udvalget vedrørende uddannelsen af håndarbejds lærerinder (-lærere) og -instruktører i aften- og ungdomsskoler m.v. Udvalget afgav i 1969 delbetænkning om kjolesyningsslærdannelsen (nr. 529/1969) og i 1972 sin endelige betænkning (nr. 647/1972) vedrørende uddannelse af lærere i tekstilsløjld.

Betænkningen indeholdt forslag til en 2-årig uddannelse af lærere til fritidsundervisningen samt til de private skoler, herunder efterskoler, ungdomshøjskoler, folkehøjskoler og husholdningsskoler. Efter udvalgets forslag skulle uddannelsen omfatte de tekstile håndarbejdsfag såsom beklædningssyning (kjolesyning), broderi og vævning som valgfri hovedfag og en række underdiscipliner som valgfri bifag. Uddannelsen er i øvrigt foreslået opbygget så smidigt, at den tilligge mange forskellige fagkombinationer, valgfri for seminarierne samt for de studerende inden for seminarierne tilbud.

Udvalget gjorde i sin betænkning opmærksom på, at de manuelle fags læreruddannelsesproblemer ikke havde fundet den endelige løsning med gennemførelsen af udvalgets forslag og henlede opmærksomheden på, at »fag som træ- og metalsløjld, keramik, porcelænsmaling o.a. ville kunne indgå som hoved- eller bifag i samme uddannelsesbillede med et fælles grundlag i pædagogik, psykologi og supplerende fag for læreruddannelser til alle manuelle fag.«

Hvad angår uddannelsens lovgrundlag og tilskudsmæssige forhold henstillede udvalget, at der til sin tid blev udarbejdet en selvstændig lov for samtlige håndarbejds læreruddannelsesinstitutioner på samme måde som for husholdningsseminarierne, ligesom man fandt det naturligt, at håndarbejdsseminarierne opnåede samme tilskudsmuligheder m.v. som husholdningsseminarierne.

3. Uddannelsernes støtteforhold.

a. Gældende støtteordninger.